

L. RINKEMA

Orgelmaker

A Eweg 10 - WOLDENDORP (Gr.)

Stemmingen

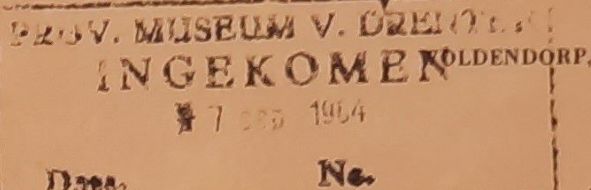
Reparaties

Electr. Windmachines

Harmoniums

Giro No. ~~2000~~ 889176.

Bijlage bij de rekening voor
de Restaur. Comm. Hlev. kerk Gasselte.

195

En overzicht over de gang van de verrichtte werkzaamheden en een toelichting op enkele posten van de rekening lijkt me wel gewenst.

De hier volgend voorkomende cijfers verwijzen naar de corresponderende posten o.d. rekening.

Ik kan me niet herinneren ooit een orgel uitelkaar gehad te hebben dat bij de plaatsing zo slecht afgeleverd en afgewerkt is als dit orgel. De indruk, die ik bij het opnemen van het orgel voor het maken van een begroting, van het instrument kreeg, was al niet erg hoop gesteld. Dat er bij de plaatsing onvoldoende zorg aan de afwerking is besteed, bleek me pas tijdens de werkzaamheden. Soms is er zelfs geknoeid. De grootste metalen pijp in het orgel stond vreemd schief, doordat ze onvoldoende steun hadde. Opvullende bewillingen in de pijp-roosters bleken bij het schoonmaken verkeerd te zijn doordat ondergedrukt vilt was gebruikt (12). Het speelmechaniek lag schief in het orgel (13^a). De pedaal koppeling maakte erg veel lawaai, doordat de draden van de abstracten (koper draden) door de ogen van de (ijzeren) wetarme liepen, waaraan de beledering geheel ontbrak (16) (Knoeiwerk!)

Verder bleken tijdens de werkzaamheden de volgende voor-meringen nodig te zijn:

- 10) De speelraad van het klavier was veel te zwaar. Om de toetsen een lichtere aanslag en minder diepgang te geven, moesten de ventielveren afgezwakt en geëgaliseerd worden. (10)

De welassen van het welraam liepen te ruim in hun boringen. Om de speelruimte gemistlozer te maken, moesten dichtere assen aangebracht, en de boringen iets opgeboord worden. (13^e)

11) Door een vroeger a.d. houten pijpen gegeven petroleum bad ter bestrijding v.d. houtworm, waren de stoppen boven v.d. pijp vast gaan zitten, waardoor alle stemgeluigenheid ontbrak. De stoppen moesten losgemaakt worden, wat niet steeds zonder het lospringen v.d. lijmnaden ging. Verschillende lijmnaden hadden reeds los gelaten bijstaan.

De naden moesten weer dicht gemaakt worden (gelijmd, geschroefd of gestijpt). Hierdoor houten pijpvoeten, stoppen en stopgrepen waren door de houtworm verteerd, en moesten door nieuwe worden vewangen.

1) Door onvoldoende afdekken v.h. orgel tijdens de welraambouw v.d. kerk, is veel vuil en kalk v.h. orgel gevallen. (v.d. pijp + v.d. windlade) Het verwijderen v.d. kalk en de gevolgen v.h. inadringen van kalkstof en gruis v.d. windlade, heeft veel extra werk gevergd.

(De extra kosten hiervoor plus de gevolgen v.h. te nat staan v.h. orgel bedragen ± f 555.- In mijn offerte van '62 heb ik daarvoor reeds gewaarschuwd, maar er is onvoldoende aandacht aangeschonken)

O.a. moest hard geworden specie dat b. k. bepleisteren v.h. gewelf in verscheiden pijpen is gevallen, er voorzichtig ingebaald worden om beschadiging v.d. pijpen te voorkomen. De windlade moest nu ook inwendig schoongemaakt worden (stokken - slepen - ventielen)

15) Het pedaal zat onder de kalk en kalkvlekken. Pedaal raam en toetsen moesten stuk voor stuk uitgebasteld worden. Alle grofbruine vastgewerkte stel schroeven v.d. toetsveren moesten door dichtere vewangen worden om de toetsen te kunnen afstellen, tenzij de schuif geboden achter regel versterigd moest worden.

2) De houtworm bestrijding, het aanbrengen v.e. regel a.d. achterkant v.h. orgel om op te kunnen staan bij werkzaamheden v.d. windlade en

L. RINKEMA
WOLDENDORP

herstel van kleine gebreken had ik in ijn bedrag begroot. Dit bedrag werd ruim overschreden door

herstel van gescheurd registermechaniek (door te natte omgeving ~~afklemmende~~ ^{afklemmende} slepen) en meer reparatie v.d. windlade (gescheurde concellen) dan was verwacht. Verder gaf het a.a. brengen v.e. regel a.d. achterwand de mogelijkheid de 2 grote onhandelbare en slecht sluitende achterlinken te veranderen in 4 kleinere, beter te hanteren linken.

5) Het intoneren v.d. pijpen heeft belangrijk meer tijd gevergd, dan was begroot. Hoofdzakelijk door de zeer slechte intonatie van Gamba en Salicionaalen dan in 't bijzonder laagste pijpen van deze stemmen en andere grote houten pijpen. Het uiteindelijk resultaat heeft me toch nog bevreemd, uitgeroond de laagste pijpen van Gamba en Salicionaal.

7) De verlenging v.t. klavier heeft de begroting met ruim 100% overschreden. Het was de bedoeling de oude houtdelen te gebruiken, wat niet mogelijk bleek. De aanwezige ronde geleidestijlen v.d. toeten zijn met een door ovale vervangen. De omgeving v.t. klavier was uitgeroerd in beschadigd en verkleurd ~~ook~~ ^{ook} het finerwerk.

Om het geheel een beter aanzien te geven is alles in eiken hout uitgeroerd, wat ook een mooier geheel ~~is~~ ^{is} vormt met nieuwe eiken bank. Verder hebben de verhoogde tonen ook nog een rol gespeeld.

8) De opdracht tot plaatsing v.e. Sexquatten gief ik op uw verzoek terug. Enkele voorbereidende werkzaamheden moet ik wel in rekening brengen.

9) Door verzakking v.d. frontlijst, waarop ik de Commissie heb geattendeerd, hinger de grote frontpijpen (in plaats der 2e stonden). Het geheel stond scheef en enkele conducten waren gebroken. Alles moest op nieuw opgesteld worden, de pijp steunen gestut en de opstaande houten randen om de pijpvoeten verhoogd om de pijpblussen onzichtbaar te maken en de verzakking voor het oog iets weg te werken.

Het lange wachten op een opdracht voor verlenging v.h. klavier is niet bevorderlijk geweest voor een vlot verloop van de werkzaamheden. Toen ik de opdracht ontving was alleen de plaatsing v.d. windmachine volledig uitgevoerd. Het afwerken van alle andere onderdelen, waaraan ik reeds had gewerkt, moest wachten op een eventuele opdracht voor klavier verlenging, omdat ze daarmee samen gingen.

Ik acht het niet onmogelijk dat in de toekomst, onder invloed van de warme luchtverwarming nog wel eens toetsbeleg of een zwarte toets los zullen laten of naden van de houten pijpen los ~~en~~ zullen springen.

Hoe de windlade zich zal houden onder de invloed van de nieuwe verwarming, zal moeten blijken.

Het orgel moet zich geheel aanpassen aan die nieuwe omstandigheden.

